

Lijmen, het probleem, deel 2

Spiegel 2/2021 lag nog niet in de bus of de mailtjes van lezers stroomden binnen. Het onderwerp: De uitstekende Hout Konstruktie Lijm van Bison, die door Bolton Adhesives uit de markt was genomen. Wim de Bruijn bespreekt de reacties.

Het begon al met mijn artikel in SdZ 2020.5 toen ik schreef over de restauratie van de giek van de redactiehoogaars door **Harry Koekebakker** van Heech by de Mar. Die had gelukkig nog voldoende voorraad lijm op een nieuwe las te maken. Spiegellezer **Gerben Kalis**, die een nieuwe giek moest maken voor zijn Hagenaar, moest het echter doen met bij elkaar gekochte restanten van deze lijm en de nieuw aangeschafte Polyurethaanlijm 2K Expert, maar die had geen spleetvullend vermogen (lees daarover in het artikel in Spiegel 2 op pagina 56 e.v.)

Frank Brouwer, directeur van het Ambachtelijk Botenbouw Centrum (ABC) in Amersfoort schreef vervolgens een uitgebreide mail over deze uit de handel genomen lijm. 'Ik baalde hier enorm van en met mij vele professionele botenbouwers, daarbij viel het ons ook behoorlijk koud op ons dak, door de plotse linge actie van Bison.'

Gebruik te pas en te onpas

Ik heb direct een afspraak in Amersfoort gemaakt en we spraken af dat we niet alleen over de resultaten van de lijmsorten die daar getest werden en worden, gaan publiceren, maar ook andere praktische zaken gaan vastleggen, zodat er geen vakkennis verloren gaat. Een tweede mail kwam van **Frans Zitman**. Hij schrijft: 'Twee jaar geleden onze mast van onze Lemsteraak *Pieterneel* VB320 verlengd met 2 K expert hout constructielijm. (Zie ook: www.rondenplabodem.nl, De *Pieterneel* - Rond en plabodem van de maand november 2020.) Maar verder gebruik ik het ook te pas en te onpas, voor alles wat goed verlijmd moet worden. Recent nog vlonders voor onze Saga 20 gemaakt die 24 mm dik moesten zijn, dus 2 plaatjes van 12 mm op elkaar gelijmd

In onze planning staan nog nieuwe zwaarden, nieuw roer, nieuwe kluiverboom. Roer en kluiverboom op korte termijn (dit voorjaar). Voor dat alles had ik de 2 K expert Hout Konstruktie lijm willen gebruiken en daarnaast nog veel meer houtwerk, zoals de achterwand van onze aak, interieur betimmering etc. Voor diverse klusjes gebruik ik jaarlijks zeker een verpakking, voor die mast heb ik er drie gebruikt en voor de projecten in de planning zou ik toch ook gauw zo'n zes tot tien setjes nodig hebben.

Gisteren mij eens verdiept in de alternatieven, maar daar word je niet vrolijk van. Hopelijk krijgen jullie nog veel meer reacties en weten jullie Bolton Adhesives er van te overtuigen dit product weer in het assortiment op te nemen.'

Sterk watervast en vullend

Ton Brundel van Jachtwerf De Poel in Gaastmeer schrijft: 'Naar aanleiding van het artikel over lijmen, ben ik het helemaal eens met Wim Mendelts, deze lijm was namelijk super om te verwerken, voor masten ook de juiste kleur en met wat mindere temperatuur goed te verlijmen! Ook doordat het niet te snel droogt goed te corrigeren, wij snappen dan ook niet waarom ze dit artikel uit de handel hebben genomen?! We lijmen nu met Juton of Aerodux 185.

René v.d. Zee, wonend aan boord van de *Omala* schrijft: 'Zodra de Bison/Cetabeve Hout Konstruktie lijm weer beschikbaar komt ben ik de eerste die weer een setje koopt. Als watersporter en algemene klusser vond ik dit een fijne lijm in kleine hoeveelheden makkelijk te mengen. Mooie kleur voor houttoepassingen, sterk, watervast en vullend. Nu gebruik ik meestal een 1-component PU-lijm. Vind deze niet fijn om mee te werken. Te dun en de schuimvorming bij het uitharden is niet prettig. Voor meer serieuze klussen gebruik ik epoxy met diverse vulmiddelen. Lastig te verwerken, hard en er is gevaar voor allergie. Naar ik heb begrepen wordt er vooral in de restauratie van klassieke (zweef) vliegtuigen nog veel resorcinol lijm gebruikt dat heeft vooral met historie te maken denk ik. (Resorcinol wordt nog altijd voor het lijmen van masten gebruikt - red.) Kortom het zou mooi zijn als de vertrouwde Bison/Cetabeve lijm weer op de markt komt.'

Sterk

Piet van der Staay, managing director van Stazo Marine Equipment, schrijft: 'Graag willen wij ook reageren op uw artikel 'Lijmen van hout'. Ook wij gebruiken sinds jaar en dag, ruim 40 jaar, de Bison Hout Konstruktie lijm; super in de vervaardiging van al onze scheeps- en jacht stuurraden, ook net als anderen hebben wij vele soorten lijm uitgeprobeerd, maar niet een geeft het resultaat van de Bison! Ons verbruik ligt op circa 100 kg per jaar, graag ons verhaal toevoegen aan alle andere verhalen met betrekking tot de superkwaliteit van de

boven: Het ABC in Amersfoort test verschillende soorten lijmen. Daar komen we in een volgend nummer op terug.

onder: Rechts de Hout Konstruktie lijm

Bison konstruktie lijm. Zodat wij als "tevreden houtbewerkers" onze klanten de kwaliteit kunnen blijven bieden die zij van ons gewend zijn! Ook **Eelco van Schaik**, wonende in Finland schrijft: 'In SdZ 2021.2 staat een interessant stuk over lijmen. Ik was er ook al achter gekomen dat PU konstruktie lijm er niet meer was. Ik bestelde meestal online een paar pakketten. Het was een goede universele lijm die ik ook in de modelbouw vaak gebruikte. Nu gebruik ik al dan niet ingedikte epoxy, maar dat is niet hetzelfde en het wordt bikkelhard en is dus moeilijker te verwerken. Resorcinol is weer niet spleetvullend en dat is vaak weer een ander probleem en ook deze lijm wordt erg hard (moeilijk voor modelbouw). Ook mijn vader gebruikte deze konstruktie lijm veelvuldig bij zijn boot- en ook huisklussen...' Tijdens onze werfbezoeken hoorden we meer verhalen, maar werfbazen werken liever met hun handen dan achter de PC met hun vingers. Toch, Spiegellezers, reageer alsnog. Uw mening sturen we ook door aan Bison, wellicht dat ze met een andere, nog betere lijm op de markt komen. Het kan ook zijn dat lezers hele goede resultaten met andere merken hebben. We lazen bijvoorbeeld al over resultaten met lijmen van Frencken. Mail uw reactie naar: redactie@spiegelderzeilvaart.nl